

Setembre crític | | Actualitzat el 22/03/2017 a les 21:01

Un principi d'acord a última hora però sense el consens de tot el món cooperatiu permet modificar la llei per eradicar les falses cooperatives

Mentre Càrnies en Lluita qualifica de «millora històrica» la modificació de la llei que hauria de garantir els drets laborals als treballadors de les falses cooperatives, el món cooperatiu no acaba de veure amb bons ulls el redactat final | La modificació d'última hora ha estat aprovada amb els 96 vots a favor de Junts pel Sí, CUP, PSC i Catalunya Sí Que Es Pot

Assemblea de treballadors de dues de les falses cooperatives que operen a Le Porc Gourmet, dissabte a Vic

Càrnies en Lluita i el món cooperatiu van arribar ?in extremis' aquest dimarts a un principi d'acord sobre el redactat de la modificació de la llei de cooperatives. Si bé el text de la modificació no és el que havien acordat inicialment Càrnies en Lluita i el món cooperatiu, és el que es va tancar dimarts, ni que fos com a mal menor, per les diferents parts i que s'ha portat a votació aquest dimecres al Parlament. La modificació ha estat aprovada aquesta tarda en el marc de la llei d'acompanyament dels pressupostos amb els 94 vots a favor dels grups de Junts pel Sí, CUP,

PSC i Catalunya Sí Que Es Pot.

L'objectiu de la modificació és impedir que continuïn actuant com a cooperatives les anomenades 'falses cooperatives'. En realitat es tracta d'empreses que s'aprofiten del fet que els socis treballadors d'una cooperativa, en ser-ne considerats copropietaris, no tenen els drets laborals d'altre tipus de personal assalariat, en eliminar la pràctica totalitat de drets als treballadors d'aquestes 'falses cooperatives', sense que en canvi puguin gaudir dels avantatges que tenen els treballadors de les cooperatives reals, de funcionament assembleari, participatiu i d'estructura horitzontal.

La modificació més substancial de la llei és la inclusió d'un seguit de condicionants per a les cooperatives de treball associat amb més de 25 socis treballadors on es doni algun d'aquests dos supòsits: o bé que la seva activitat principal sigui la realització mitjançant subcontractació mercantil de tota o part de la pròpia activitat o de l'activitat principal d'una altra empresa contractista, o bé que realitzi una activitat econòmica de mercat per a un client amb una dependència d'un 75% o més de la facturació anual de la cooperativa, excepte en el cas de prestació de serveis públics.

Més drets laborals per als treballadors de les falses cooperatives

Les cooperatives de més de 25 socis treballadors que estiguin en algun d'aquests dos supòsits, molt freqüents entre les anomenades falses cooperatives, hauran de garantir i recollir obligatòriament en els estatuts o en el reglament de règim intern com a mínim les condicions de treball, i en especial les de jornada i retributives, i la protecció social dels socis treballadors. Aquesta regulació, diu la llei modificada, ha de ser pública, comprensible i permanentment accessible per a tots els socis treballadors. Pel que fa a les condicions de treball, i aquí ve la millora més substancial per als treballadors d'aquestes empreses, hauran de ser com a mínim equivalents a les que estiguin recollides als convenis col·lectius de treball d'aplicació als treballadors per compte aliena del sector o centre de treball de l'empresa principal per a la qual prestin serveis. Pel que fa a la protecció social, i aquí ve l'altra gran novetat, haurà de ser l'equivalent a la dels treballadors inclosos en el règim general de la seguretat social.

Finalment es modifica un altre article, el que fa referència a les infraccions. Es considera infracció molt greu incomplir les condicions de treball i la protecció social dels socis treballadors inclosos en l'apartat anterior. Una infracció molt greu pot arribar a ser motiu de desqualificació de la condició de cooperativa d'una empresa.

Assemblea de treballadors d'algunes de les falses cooperatives que operen a Le Porc Gourmet, fa dos dissabtes a Vic

El redactat de la modificació va sorgir d'una reunió aquest dimarts a la seu del Departament de Treball de la Generalitat, on van assistir membres de Càrnies en Lluita, el món cooperatiu, el Govern i la CUP, el grup que va proposar la modificació de la llei de cooperatives en el marc de la negociació dels pressupostos i la llei d'acompanyament, que s'han aprovat aquest dimecres al Parlament. La modificació, però, va estar penjant d'un fil durant setmanes després que el 16 de febrer passat un comunicat de la Confederació de Cooperatives de Catalunya anunciés la seva oposició frontal a la modificació de la llei proposada per Càrnies en Lluita i acceptada tant per Junts pel Sí com per la CUP dues setmanes abans.

El fet que la negociació entre la plataforma de suport als treballadors de les càrnies d'Osona i els dos grups independentistes del Parlament es portés al marge de les organitzacions representatives del món cooperatiu no va agradar gens a aquestes últimes. De fet, la pròpia llei de cooperatives estipula que per ser modificada, i més en aspectes tan importants com els que es pretenien modificar, s'ha de consultar les organitzacions representatives del cooperativisme català. En aquell primer redactat que va saltar pels aires es modificaven moltes més coses, homologant pràcticament algunes cooperatives a les empreses mercantils. Tant des de Càrnies en Lluita com del Govern i la CUP es va atribuir a les presses i la complexitat de la negociació dels pressupostos el fet que s'obviés el món cooperatiu de les primeres converses.

Quatre setmanes de converses per consensuar un text per acabar-ne portant un altre a votació

A partir d'aquí s'han succeït diverses reunions amb participació dels grups polítics, però especialment de Càrnies en Lluita i la Confederació de Cooperatives, la Federació de Cooperatives de Treball i la Xarxa d'Economia Solidària (XES), des d'un primer moment amb la voluntat d'entesa per totes les parts, que coincidien en la necessitat de posar fre i eradicar les falses cooperatives, però sense que es perdés l'esperit d'autogestió que ha caracteritzat històricament el món cooperatiu. La introducció de figures com el comitè d'empresa, per exemple, no havia estat en cap moment ben vista des del món cooperatiu, que considera que ja hi ha un model de funcionament en aquest tipus d'empreses que garanteix suficientment els drets laborals dels seus treballadors, sempre i quan no s'incorri en el «fraud de llei» que es considera que són les anomenades falses cooperatives. Així es denunciava en el manifest contra les falses cooperatives i de suport als treballadors de les càrnies que va aprovar la XES en la seva assemblea anual l'11 de març passat. També arran del cas de les falses cooperatives a les càrnies, des de la XES s'està impulsant una comissió de mobilització contra la precarietat.

Arribat a aquest punt, des de Càrnies en Lluita es veu la modificació com una gran notícia. Així ho manifesten en un comunicat que han fet públic aquest dimecres al vespre, on això sí, lamenten que no s'hagin pogut introduir elements encara més garantistes per als treballadors, com els drets de vaga i de sindicació o la negociació col·lectiva. «Aquest ha estat el nostre punt de desacord, que lamentem, tot i reconèixer que en conjunt s'ha fet una important millora», diuen. En el comunicat, Càrnies en Lluita qualifica de «millora històrica» la modificació de la llei aprovada aquest dimecres al Parlament. Sobretot, afegeixen, perquè permetrà als treballadors d'aquestes cooperatives accedir a unes garanties de retribució i de condicions de treball equiparables a les de la resta de treballadors del sector. També dret a tenir vacances pagades, que fins ara no se'ls reconeixia i els treballadors es veien obligats a pagar-se les cotitzacions socials, sense cobrar, per tenir uns dies de descans; a percebre un equivalent a la prestació d'atur, o el dret a cobrar baixes de malaltia o per accident laboral o maternitat.

*Treballadors d'una de les falses cooperatives, Clavial, després d'una assemblea a Vic fa unes setmanes
Foto: Josep Comajoan*

Càrnies en Lluita continua el comunicat proclamant que «compartim plenament amb el moviment cooperatiu la preocupació per la intrusió distorsionadora de les falses cooperatives, de funcionament vertical, en el món del cooperativisme, que per definició i per convicció ha de basar-se en els principis d'autogestió i ha d'actuar sempre amb clau solidària». Amb la modificació de la llei s'espera que ara a la indústria càrnia ja no li surti tant a compte contractar aquestes falses cooperatives i que aquestes vagin desapareixent a mesura que la llei els impedeixi actuar amb la impunitat amb què ho han fet els últims anys. Càrnies en Lluita acaba fent una crida a la «implicació ciutadana i a la mobilització solidària» per aconseguir, «colze a colze amb el moviment cooperatiu», l'aplicació efectiva de la modificació legal aprovada aquest dimecres, «la denúncia sense treva i la reivindicació constant de la fi del fals cooperativisme».

Aquest pas endavant en la millora de les condicions laborals dels treballadors de les càrnies d'Osona es dona pràcticament coincidint amb el primer aniversari de la vaga de dos dies del 29 i 30 de març passat a l'escorxador Esfosa, de Vic, un dels que operen amb les anomenades falses cooperatives. L'entrada de la COS al comitè d'Esfosa, per una part, i l'organització en la plataforma de Càrnies en Lluita d'activistes i representants d'altres moviments socials, per una altra, ha permès en l'últim any l'activació de la lluita per la millora de les condicions laborals en un sector on ja no es parla tant de precarietat com directament d'explotació.

Amb la llei modificada, però no amb el text exacte que s'havia acordat entre Càrnies en Lluita i la XES, ara caldrà estar a l'expectativa de fins a quin punt es poden reprendre les converses entre les diferents parts per acabar obtenint, aquesta vegada sí, un text que permeti acontentar a totes les parts. Després de les converses mantingudes durant l'últim mes, totes elles ja havien cedit respecte els seus posicionaments inicials, però el fet que el text que finalment el Govern va portar a votació al Parlament no fos el que s'havia pactat entre la XES i Càrnies en Lluita ja ha portat aquest dimecres mateix algunes crítiques a les xarxes socials procedents del món cooperatiu. Preguntats per Setembre, però, des de la XES s'ha dit que no es farà cap posicionament públic i col·lectiu fins aquest divendres.